

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Полтавська державна аграрна академія

Факультет обліку та фінансів

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

21 квітня 2021 р.

м. Полтава

УДК 338.24

Н. Сурженко, к.е.н, доцент
доцент кафедри менеджменту,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
(м. Мелітополь, Україна)

СТРУКТУРА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК СКЛADOVA ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ

Анотація: проаналізовано структуру ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства, визначено проблеми підвищення ефективності його використання та запропоновано напрями удосконалення наявного ресурсного потенціалу підприємства.

Ключові слова: ресурсний потенціал, організаційний механізм управління, інструментарій управління; стратегічне планування, менеджмент.

Сьогодні розвиток підприємств відбувається в умовах радикальних змін у зовнішньому середовищі та високих темпів збільшення обсягів інформації. Зважаючи на це ключове значення для забезпечення прибуткового функціонування підприємства мають стратегічне планування його діяльності і підтримка прийняття ефективних управлінських рішень в усіх сферах господарювання.

При формуванні структури ресурсного потенціалу ТОВ «Ново-Терра» Приазовського району Запорізької області, вважаємо, слід дотримуватись комплексного підходу менеджменту, що передбачає врахування найважливіших аспектів діяльності: організаційних, економічних, екологічних, інноваційних. Формування потенціалу ТОВ «Ново-Терра», як процесу, можна розділити на 2 етапи: формування потенціалу адаптивності до зовнішнього середовища та формування внутрішнього потенціалу підприємства.

Процес формування потенціалу у ТОВ «Ново-Терра» можна представити у вигляді окремих етапів. Перший етап полягає у детальному дослідженні економічних, соціальних, політичних факторів, що здійснюють вплив на реалізацію можливостей ТОВ «Ново-Терра». На нашу думку, слід приділити увагу нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність підприємств в

обраній галузі, а також на конкурентоспроможність підприємства для забезпечення потенціалу необхідними ресурсами з метою реалізації розробленої стратегії розвитку. Другий етап полягає в розробленні програми по кожному напрямку, а саме формування ресурсної бази, організаційного апарату, кадрового складу, інноваційного базису. Окремим етапом є процес формування соціального потенціалу ТОВ «Ново-Терра», що виникає на базі загального соціального потенціалу суспільства, що є невід'ємною ланкою в формуванні потенціалу підприємства.

При формуванні соціального потенціалу необхідно враховувати такі компоненти ТОВ «Ново-Терра»: рівень корпоративної культури; умови праці співробітників; соціально-психологічний клімат в колективі; взаємовідносини з контрагентами зовнішнього оточення. Складністю, що виникає під час формування потенціалу є необхідність зв'язати всі компоненти між собою та підпорядкувати їх головній стратегії підприємства.

Системне формування потенціалу та врахування закономірностей взаємозв'язку компонентів створює підґрунтя для досягнення ТОВ «Ново-Терра» стратегічних, тактичних, оперативних цілей, підвищення рівня конкурентоспроможності на національному та місцевих ринках.

Дослідження проблеми ефективності потенціалу дозволяє стверджувати, що на підприємстві не приділяється значної уваги проблемі зв'язку потенціалу із впливом зовнішнього середовища. Запропонована модель формування потенціалу і його розвитку в ТОВ «Ново-Терра» дозволяє враховувати впливи зовнішнього середовища, напрями розвитку внутрішнього потенціалу, а також роль людського капіталу у формуванні соціального потенціалу підприємства.

Формування підприємством ресурсного потенціалу на основі даного підходу дозволяє окреслити стратегію розвитку, підвищити ефективність використання потенціалу, забезпечити належний рівень конкурентоспроможності в перспективі [3,4].

Базовою складовою ресурсного потенціалу ТОВ «Ново-Терра» є капітал.

Він є фактором виробництва і розглядається як сукупність засобів праці, які використовуються у виробництві продукції. Розвиток сільськогосподарського виробництва у ТОВ «Ново-Терра» значною мірою залежить від розміру капіталу, що уречевлений у матеріально-технічній базі, його якісного складу. Економічне значення цього капіталу полягає в тому, що він є мірилом і основою розвитку продуктивних сил сільського господарства, забезпечуючи відповідний рівень і темпи збільшення виробництва продукції та підвищення продуктивності праці.

Необхідно звернути окрему увагу на стан використання іншої основної складової ресурсного потенціалу підприємства – земельних угідь, які є у розпорядженні товариства шляхом оренди земельних паїв у селян. Земля є неодмінним атрибутом людського існування, і в сільському господарстві земля виступає як предмет праці.

Сільському господарству наука пропонує різні варіанти ощадливого обробітку ґрунту. Особливу зацікавленість для ТОВ «Ново-Терра» викликає ресурсозберігаюча технологія нульового обробітку ґрунту – No-till. Така технологія забезпечує підвищення продуктивності праці у землеробстві у 4 рази, економію пальномастильних матеріалів, металу, амортизаційних витрат машинно-тракторного парку, запасних частин при нинішніх світових цінах і зниження сумарних витрат на 1 га на 50-90 дол. США порівняно з традиційною технологією.

Інноваційність здійснення виробничо-технологічних процесів у сільськогосподарських підприємствах охоплює і аспекти використання в них екологічно безпечних та середовище захисних технологій органічного характеру, що, з одного боку, забезпечує вищий рівень ефективності використання відповідного ресурсного потенціалу цих підприємств, а з другого боку – вимагає відповідно підвищених вимог до формування його структури на відповідному інноваційному рівні.

Аналіз структури ресурсного потенціалу ТОВ «Ново-Терра», дозволив вказати, що різнонаправленими за напрямками є тенденції у зміні питомої ваги

таких складових його ресурсного потенціалу як оборотні кошти і трудові ресурси. Розмір частки оборотних коштів обумовлений різними чинниками, основним з яких є зміни в обсягах виробництва та структурі продукції, в для трудових ресурсів причиною зростання частки є збільшення обсягів витрат на оплату праці. Оцінка управлінських ресурсів здійснена за обсягом прибутку, який за останній рік істотно зменшився.

Підвищення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу підприємства ТОВ «Ново-Терра», можливе різними шляхами - через інтенсифікацію виробничих процесів, удосконалення структури ресурсів і їх складових, через кращу організацію бізнес-процесів, диверсифікацію виробництва тощо.

Процес формування та відтворення ресурсної бази сільськогосподарських підприємств лежить у площині завдань тактичного і стратегічного управління, що здійснюється під впливом зовнішнього середовища, утвореного інституційною системою. Проведений аналіз досліджуваного вища дав можливість виділити три основні типи сценаріїв дальшого здійснення реалізації процесу формування і підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства і на цій основі – ефективного його розвитку [1, 2, 5].

– сценарій 1 – інтенсифікація використання наявного потенціалу – такий тип сценарію є вимушеним – підприємство «змушене» максимально ефективно використовувати наявний ресурсний потенціал у зв'язку і з тим, що воно не має коштів для здійснення оновлення чи інноватизації свого ресурсного потенціалу та зміни його структури з метою її оптимізації і дальшого розвитку на якісно новій основі, а взяти ці кошти зі сторони (типу кредиту) не має знову ж таки фінансової змоги, в т.ч. і внаслідок своїх недостатніх для цього масштабів виробництва;

– сценарій 2 – інтенсифікація використання наявного потенціалу та інвестування у його формування з метою удосконалення його структури для

створення основ для розвитку нових галузей та диверсифікації підприємницької діяльності ;

– сценарій 3 – інноваційно-трансформативно-структуральний. Сценарій 3 також не виключає процесів інтенсифікації використання наявного ресурсного потенціалу але його основою є структурне інвестування у формування якісно нового ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Пропоновані сценарії розвитку і удосконалення ресурсного потенціалу мають за мету розширити виробничі можливості сільськогосподарського підприємства та підвищити їх фінансово-економічну стійкість в змінному середовищі.

Інтенсифікація виробництва ТОВ «Ново-Терра», повинна здійснюватись у відповідності з першим сценарієм, бути тісно зв'язана з поліпшенням використання наявних ресурсів, оскільки це, по-перше, безпосередньо впливає на обсяг і собівартість продукції, по-друге, дає можливість досягти бажаної мети без залучення додаткових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Бесенюк В.М. Ресурсний потенціал агроформувань у забезпеченні ефективного господарювання. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Випуск 193: В 5 т. Том I. Дніпропетровськ: ДНУ, 2014. С. 158 – 168

2. Богуцька Н.М. Ресурсний потенціал підприємства та проблеми його оцінки: URL:http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/57474.doc.htm

3. Бурковський І.Д. Матеріально-ресурсний потенціал аграрного сектора України: стан та напрями розвитку. *Економіка АПК*. 2014. № 3. С. 26 - 29

4. Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желюк Т.Л., Попович Т. М. .Національна економіка. К. : Знання, 2011. 463 с

5. Андрушків Б., Мельник Л., Погайдак О. Шляхи підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2012. Вип. 27. С. 3-7.